

SUMARNI INVENTAR

HR – DAZD – 198

MJESNI NARODNI ODBOR RAŠTANE

1949. – 1952.

Izradila: Barbara Crnković, arhivist

NOVALJA, 2018.

SADRŽAJ

OPIS FONDA

1. Identifikacija
2. Kontekst
3. Sadržaj i ustroj
4. Uvjeti dostupnosti i korištenja
5. Dopunski izvori
6. Kontrola opisa
7. Područje napomena
8. Sumarni inventarni popis gradiva

UVOD

Nakon 2. svjetskog rata u svibnju 1945. godine na teritoriju Hrvatske uspostavljaju se nove upravno-teritorijalne jedinice i nova tijela vlasti. Najviša tijela državne vlasti na svim razinama od mjesta do oblasti postaju narodni odbori, a nazivi mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodno-oslobodilački odbor mijenjaju se temeljem Zakona o promjeni naziva narodno-oslobodilačkih odbora u mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodni odbor¹. Tim zakonom započeo je razvoj lokalne samouprave u Hrvatskoj.

Opći zakon o narodnim odborima (SL FNRJ 43/1946.) i Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH60/1947.) donose razvoj narodnih odbora koji su se osnivali na različitim teritorijalno-administrativnim razinama pa su se prema tome i razlikovali (kotarski, gradski, općinski).

Sumarni inventar donosi fond Mjesnog narodnog odbora Raštane čije je gradivo nastalo u razdoblju od 1949.-1952.

¹ NN NRH 3/1945.

1. IDENTIFIKACIJA

- 1.1. Signatura: HR- DAZD -198
- 1.2. Klasifikacijska oznaka: A.5.7.
- 1.3. Naslov: Mjesni narodni odbor Raštane
- 1.4. Vrijeme nastanka gradiva: 1949.-1952.
- 1.5. Razina opisa: Fond
- 1.6. Količina: 1 knjiga; 1 kutija; 0,10 d/m

2. KONTEKST

- 2.1. Naziv stvaratelja: Mjesni narodni odbor Raštane
- 2.2. Sjedište stvaratelja: Raštane
- 2.3. Pravni položaj: tijelo lokalne uprave
- 2.4. Upravna povijest (vrijeme i mjesto djelovanja):

Na temelju Zakona o promjeni naziva Narodno-oslobodilačkih odbora može se samo pretpostaviti da je MNO Raštane osnovan 1945. zato što konkretna odluka o osnivanju nije pronađena, a početak stvaranja spisa datira od 1949. godine.

Ustav FNRJ kao najnižu upravno-teritorijalnu jedinicu u strukturi državne vlasti navodi mjesto(selo, manji grad). Na temelju Općeg zakona o narodnim odborima (NN NRH 43/1946.) navodi se da su narodni odbori „organi državne vlasti preko kojih narod vrši svoju vlast u administrativno-teritorijalnim jedinicama“². Osnivaju se na području administrativno-teritorijalnih jedinica: mjesta(sela i manjih gradova), gradova, kotara, okruga odnosno oblasti. U selima i manjim gradovima osnivaju se mjesni narodni odbori.

Godine 1947. donesen je Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH 60/1947.) u kojem su navedeni svi mjesni narodni odbori. Mjesni narodni odbor Raštane je prema tom zakonu bio u sastavu Kotara Zadar.

Godine 1950. izašao je Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH 27/1950.) kojim su utvrđene brojne teritorijalne promjene na razini mjesnih narodnih odbora. Uz Kotar Zadar formiran je još i Kotar Zadar-otoci sa sjedištem u Zadru.

Zakonu je priloženo Uputstvo o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama prema kojem je područje MNO Raštane pripojeno MNO Gorica, a navedeni je spadao u sastav Kotara Zadar.

² NN NRH 43/1946.

Sljedeća se promjena dogodila 1952. godine novim Zakonom o provođenju reorganizacije narodnih odbora³ u kojem je istaknuta podjela NR Hrvatske na kotare, gradske općine i općine. Tim zakonom u Hrvatskoj je formirano 89 kotara i 737 općina. Općina je bila osnovna političko-teritorijalna cjelina, a kotar je obuhvaćao skupinu općina udruženih najčešće na regionalnoj osnovi. Konstituiranjem narodnih odbora općine kao najnižeg organa vlasti prestaju s radom mjesni narodni odbori i njegovi organi.⁴

Mjesni narodni odbor Gorica u čijem teritorijalnom sastavu je bio bivši MNO Raštane prestaje s djelovanjem, a njegovo područje pripada pod nadležnost Narodnog odbora općine Zemunik.

2.5. Nadležnost, funkcije i područje djelovanja

Općim zakonom o narodnim odborima iz 1946. godine (NN NRH 43/1946.) regulirana su sva pitanja djelovanja narodnih odbora. Iz njega proizlaze temeljna načela, nadležnosti i zadatci mjesnih narodnih odbora. Prema tom zakonu posebna nadležnost mjesnog narodnog odbora bila je u ostvarivanju privrednog plana, materijalno-kulturnom podizanju mjesta, komunalnim zadacima, unapređenju obrta i mjesne industrije, kao i posredstvo u pravilnoj razmjeni dobara između sela i grada. U tom cilju mjesni narodni odbori obavljaju ove poslove:

a) u području plana

- donošenje i ostvarivanje mjesnog privrednog plana;
- prikupljanje statističkih podataka;
- razmatranje planova onih ustanova i poduzeća na svom području koja stoje pod rukovodstvom viših organa državne vlasti;

b) u području poljoprivrede

- upravljanje seoskim (mjesnim) pašnjacima, livadama, mjesnim rasadnicima, stanicama poljoprivrednih oruđa, mjesnom veterinarskom ambulantom;
- staranje o unapređenju voćarstva i vinogradarstva, o šumama mjesnog značaja;
- sudjelovanje u provedbi agrarne reforme i kolonizacije;

c) u području komunalnog života

- upravljanje mjesnim izvorima, bunarima, vodovodom i kanalizacijom i nadzor nad njima;
- staranje o javnoj rasvjeti, upotrebi električne energije za potrebe mjesnog stanovništva;

³ NN NRH 16/1952.

⁴ NN NRH 16/1952.

- osnivanje i rukovođenje mjesnim ustanovama kao što su obrtne radionice, brijačnice, pekare, gostionice, hoteli te nadzor nad takvim privatnim radnjama;
- upravljanje mjesnim državnim stambenim zgradama;
- upravljanje radovima na izgradnji mjesta i mjesnih puteva;
- obavljanje svih komunalnih poslova koji nisu dani u nadležnost drugim organima;

d) u području trgovine i obrta

- upravljanje državnim mlinovima mjesnog značenja i nadzor nad njima;
- nadzor nad zadružnim i privatnim obrtnim radionicama i trgovačkim poduzećima;
- određivanje norme za raspodjelu racioniranih namirnica u mjestu na temelju općedržavnih normi racioniranja;
- evidencija o kretanju cijena, kontrola zalihe robe kod zadruga, trgovaca i sl. ;
- upravljanje mjesnim sajmištem;

e) u oblasti financija

- donošenje mjesnog budžeta
- ubiranje i određivanje mjesnih javnih davanja
- ubiranje neposrednih i posrednih poreza u mjestu, kontrola izvršavanja obveza pojedinaca, zadruga i poduzeća prema državi;
- zaključivanje zajmova uz odobrenje vlade narodne republike;

f) u području radnih odnosa

- organizacija i raspoređivanje ljudske radne snage za javne radove
- kontrola izvršavanja propisa o uporabi radne snage, o radnom vremenu, dohotcima, nadnicama i socijalnom osiguranju radnika;

g) u području narodnog prosvjećivanja

- osnivanje i vođenje analfabetskih tečajeva;
- briga za kulturni napredak mjesta osnivanjem kulturnih domova, kinematografa, čitaonica i sl.;
- materijalno uzdržavanje osnovnih i mjesnih škola, nadzor nad upisivanjem i pohađanjem djece osnovnih škola;

h) u području socijalnog staranja i narodnog zdravlja

- briga o djeci bez roditelja, pomaganje obiteljima poginulih boraca;
- osnivanje pučkih kuhinja i domova, skloništa za siromašne, dječjih vrtića i jaslica;
- osnivanje ambulanti, zdravstvenih stanica i drugih mjesnih zdravstvenih ustanova te nadzor nad privatnim liječnicima i ljekarnama;
- upravljanje grobljima;

i) u ostalim područjima

- vođenje matičnih knjiga, sklapanje brakova;
- vođenje administrativnog i administrativno-kaznenog postupka u okviru svoje nadležnosti;
- evidencija stanovnika mjesta;
- prijenos pošte gdje nema poštanskih ustanova;
- nadzor nad vim društvenim organizacijama mjesnog značaja;
- sudjelovanje u provedbi izbora za sve organe državne vlasti, vođenje biračkih popisa.

Statutom svakog mjesnog narodnog odbora utvrđuje se njegova nadležnost u lokalnom djelokrugu.

2.6. Administrativni ustroj

Brojevni sastav narodnih odbora određivao se na temelju norme koja se određuje republičkim zakonom uzimajući u obzir broj stanovništva, opseg i složenost privrednih, kulturnih i drugih lokalnih odnosa. Prema Općem zakonu o narodnim odborima iz 1946. godine u mjesni narodni odbor bira se od 7 do 35 odbornika, a prema zakonu iz 1949. godine od 11 do 45 odbornika. Njihov je mandat bio opoziv, a uživali su imunitetna prava na području svog odbora.

U selima i manjim gradovima (varošicama, trgovištima) sazivali su se mjesni zborovi birača u svrhu razmatranja pitanja koja se odnose na život sela odnosno mjesta i rad mjesnog narodnog odbora. Zborove birača sazivali su mjesni narodni odbori prema potrebi, a najmanje jednom u dva mjeseca. Zborom je upravljalo predsjedništvo koje je birao zbor birača. Mjesni narodni odbor bio je dužan na svojoj sjednici raspravljati o zaključcima zbora birača. U slučaju da mjesni narodni odbor smatra da se zaključci zbora birača odnose na više organe ili da su nezakoniti ili nepravilni, upućuje ih višem narodnom odboru.

Tijela državne vlasti u manjim mjestima su mjesni narodni odbori, a izvršni i upravni organi narodnih odbora koji ostvaruju zadatke i poslove iz nadležnosti narodnih odbora bili

su izvršni odbori. Izvršni odbor su činili predsjednik, potpredsjednik, tajnik i drugi članovi. Oni su izvršavali sve odluke, uputstva, naredbe i rješenja viših struktura državne uprave.

U mjesnim narodnim odborima koji nemaju svoj izvršni odbor o svim poslovima iz svoje nadležnosti odluke donosi narodni odbor kao cjelina. Cjelokupnom administracijom narodnih odbora upravljali su predsjednik i tajnik. U mjesnim izvršnim odborima manjih kotara nema odsjeka. U tim odborima predsjednik i tajnik rukovode neposredno pojedinim granama državne uprave.

2.7. Odnosi i veze

Za vrijeme svog postojanja MNO Raštane nalazio se u sastavu Narodnog odbora kotara Zadar koji je potvrđivao njegov status, davao uputstva i smjernice pri ostvarivanju zadataka, pružao im organizacijsku i drugu stručnu pomoć i vršio nadzor nad zakonitošću njihova rada. Nakon ukidanja područje se pripaja MNO Gorica.

2.8. Povijest arhivskog fonda

Gradivo fonda preuzeto je u DAZD od SO Biograd na Moru. Prilikom preuzimanja gradiva sastavljen je primopredajni Zapisnik br. ?? od 02. kolovoza 1967. Fond je upisan u Knjigu primljenog arhivskog gradiva pod rednim brojem 94.

2.9. Način preuzimanja

Gradivo fonda preuzeto je u DAZD po službenoj dužnosti.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Djelokrug i sadržaj

Gradivo se sastoji od predmetnih spisa i jednog fragmentarno sačuvanog urudžbenog zapisnika općih spisa..

3.2. Plan sređivanja

Prilikom obrade fonda izrađen je plan sređivanja sukladno principu provenijencije, prema kojem je rekonstruiran prvobitni poredak gradiva. Najprije su identificirane knjige. Evidentiran je jedan urudžbeni zapisnik općih spisa fragmentarno sačuvan od 1949. do 1952. godine. Nakon toga pristupilo se identifikaciji spisa. Dio fonda čine Opći spisi tajništva u kojima je dokumentirana djelatnost stvaratelja, složeni po godinama, a unutar godina nastanka spisi su složeni prema brojevima u rasponu od najmanjeg prema najvećem u skladu s urudžbenim zapisnikom. Spisi koji su evidentirani nastali su u periodu od 1949. do 1952. godine. Iako je MNO Raštane prestao s djelovanjem 1950. godine i prešao pod nadležnost MNO Gorica, svi spisi od 1950. do 1952. godine nose pečat MNO Raštane. Zatim slijede Razni

spisi tajništva. Spisi su kronološki poredani. Nakon toga slijede Povjerljivi i Strogo povjerljivi spisi. Spisi koji nisu numerirani složeni su po vrsti djelatnosti i to:

- Spisi Povjereništva za prosvjetu i kulturu
- Spisi Povjereništva za opskrbu i trgovinu
- Spisi Povjereništva za državne nabavke
- Spisi Povjereništva socijalnog staranja i narodnog zdravlja
- Spisi Povjereništva za poljoprivredu i šumarstvo
- Spisi Povjereništva za financije
- Spisi Povjereništva unutrašnjih poslova
- Spisi Povjereništva lokalne industrije
- Spisi Povjereništva za lokalni saobraćaj
- Spisi Povjereništva komunalnih poslova
- Spisi Vojnog odjela
- Spisi Povjereništva rada.

Na kraju fonda stavljena je serija statističkih podataka i serija Razni spisi MNO Raštane. Serija uglavnom sadrži različita uputstva.

3.3. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Tijekom arhivističke obrade spisa zbog male sačuvanosti gradiva postupak izlučivanja je minimalno proveden tj. izlučeni su umnoženi spisi, Knjiga blagajne od 1948. do 1952. godine, dostavnice i sl. Zapisnik o izlučenom gradivu bit će naknadno priložen inventaru.

3.4. Dopune

Daljnijeg preuzimanja gradiva neće biti.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo fonda dostupno je svim građanima sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN 67/99) i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Objavljivanje ili umnožavanje dozvoljeno je u skladu s Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.3. Jezik i pismo u gradivu

Gradivo je na hrvatskom jeziku i pisano je latinicom.

4.4. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Spisi su u zadovoljavajućem stanju i gradivo fonda je jasno čitljivo.

4.5. Obavijesna pomagala

Obavijesna pomagala za fond MNO Raštane su registraturna pomagala i arhivska obavijesna pomagala. Registraturna su urudžbeni zapisnici za pojedine godine te sumarni inventar istoimenog fonda.

4.6. Pravni položaj

Gradivo ima status javnog arhivskog gradiva.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika

Gradivo fonda čuva se u DAZD-u pod signaturom MNO Raštane HR-DAZD-198.

5.2. Postojanje i mjesto čuvanja preslika

Preslik ne postoji

5.3. Dopunski izvori

Gradivo je provenijencijom vezano za fond Narodnog odbora kotara Zadar te duge fondove narodnih odbora.

5.4. Bibliografija

1. Službeni list FNRJ br. 43 iz 1946.g.
2. Službeni list FNRJ br. 49 iz 1949.g.
3. Narodne novine RH br. 3 iz 1946.g.
4. Narodne novine RH br. 60 iz 1947.g.
5. Narodne novine RH br. 29 iz 1949.g.
6. Narodne novine RH br. 27 iz 1950.g.
7. Narodne novine RH br. 16 iz 1952.g.

6. PODRUČJE NAPOMENA

6.1. Kontrola opisa

Prilikom citiranja navodi se signatura i kratica naslova fonda HR-DAZD-198 (npr. HR-DAZD-198,MNOR, kutija 1., spis 1/49).

6.2. Izvornik nije dostupan na mikrofilmu.

6.3. Popis kratice

NO-Narodni odbor

NOK-Narodni odbor Kotara

MNO-Mjesni narodni odbor

SL FNRJ-Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije

NN NRH-Narodne novine Narodne Republike Hrvatske

DAZD-Državni arhiv u Zadru

ISSAR(CPF)-Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji

ISAD(G)-Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva

g.-godina

str.-stranica

d/m-dužnih metara

sl.-slično

br.-broj

tj.-to jest

7. PODRUČJE KONTROLE RADA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar izradila je Barbara Crnković.

7.2. Pravila i konvencije

Opis je izrađen po uputstvima Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva ISAD (G).

7.3. Nadnevak izrade

Siječanj, 2018.

Sumarni inventarni popis arhivskog gradiva

Mjesnog narodnog odbora Raštane

1949.-1952.

Kutija	Naziv arhivskog gradiva	Vremenski raspon	Raspon spisa
	Knjige:		
1	Uradžbeni zapisnik općih spisa MNO Raštane	1949.-1952.	
	Spisi:		
1	Zapisnik sa sastanka MNO Raštane	12. travnja 1951.	
1	Opći spisi tajništva MNO Raštane	1949.	1/136
1	Razni spisi tajništva MNO Raštane	1949.	kronološki poredak
1	Strogo povjerljivi spisi MNO Raštane	1949.	kronološki poredak
1	Povjerljivi spisi MNO Raštane	1949.	61/128
1	Opći spisi tajništva MNO Raštane	1950.	3/68
1	Razni spisi tajništva MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Strogo povjerljivi spisi MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Povjerljivi spisi MNO Raštane	1950.	-br.17,70 -kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva za financije MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva za državne nabavke MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva trgovine i opskrbe MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva za poljoprivredu i šumarstvo MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva rada MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva unutrašnjih poslova MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva lokalne industrije MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva za lokalni saobraćaj MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva komunalnih poslova MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva socijalnog staranja i narodnog zdravlja MNO Raštane	1950.	kronološki poredak
1	Spisi Povjereništva za prosvjetu i	1950.	kronološki poredak

